

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНИХ ПОРІВНЯНЬ (НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДНИХ ВЕРСІЙ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ)

Луценко Роман Іванович

викладач кафедри англійської мови і перекладу факультету сходознавства
Київського національного лінгвістичного університету
вул. Велика Васильківська, 73, Київ, Україна

Статтю присвячено дослідженню адаптивних стратегій відтворення образних порівнянь в сучасній англійській поезії. Актуальність дослідження обумовлена тим, що порівняння є елементом оцінної діяльності з одного боку, і універсальним способом переосмислення значення слів з іншого. Традиційно порівняння вважається найпростішим мовним засобом створення образності у художній літературі, однак порівняння – не лише мовний засіб, а і один з методів пізнання об'єктивної дійсності за допомогою конкретних образів, а не абстрактних понять, один з найважливіших механізмів, який є у розпорядженні людини для репрезентації та породження нових знань. Мета пропонованої розвідки – охарактеризувати образні порівняння як об'єкт наукових розвідок у сучасному мовознавстві та представити основні адаптивні стратегії й тактики у відтворенні образних порівнянь. У статті також йдеться про структурні моделі, когнітивні параметри і функції образних порівнянь у творах сучасних англійськомовних поетів та засоби їх репрезентації в українськомовних перекладах. З'ясовано, що у перекладі образних порівняльних конструкцій концентруються проблеми, які властиві перекладу взагалі. Завданням перекладача є збереження значення і асоціацій для того, щоб читач перекладу зміг відчувати такий самий емоційний ефект, як і читач оригіналу. Для цього необхідно прагнути до збереження складної семантичної структури звороту. Також у статті йдеться про адекватний переклад образного порівняння, що означає повне збереження його інформативності, а деякі стилістичні одиниці взагалі не можуть бути перекладені, інші потребують суттєвих перетворень, та лише незначна частина стилістично маркованих елементів вихідного тексту отримує в перекладі стандартний відповідник. Доведено, що серед продуктивних адаптивних стратегій відтворення образних порівнянь варто виділити експлікацію, елімінацію та ампліфікацію, які і є визначальними під час перекладу порівняльних конструкцій.

Ключові слова: образні порівняння, адаптивні стратегії, англійська поезія, переклад, експлікація, елімінація, ампліфікація

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Мова є універсальним засобом спілкування, збереження історичної пам'яті, надбань духовності, самоусвідомлення та ідентифікації народу. Таким чином, звернення лінгвістів до поняття «мовна особистість» підкреслює виняткову роль мови в житті окремої людини і суспільства в цілому.

Сучасні поети залишають за собою велику творчу спадщину, яка постає об'єктом дослідження як літературознавців, лінгвістів, так і перекладознавців. Порівняння є елементом оцінної діяльності з одного боку, і універсальним способом переосмислення значення слів з іншого. Традиційно порівняння вважається найпростішим мовним засобом створення образності у художній літературі, однак порівняння – не лише мовний засіб, а і один з методів пізнання об'єктивної дійсності за допомогою конкретних образів, а не абстрактних понять, один з найважливіших механізмів, який є у розпорядженні людини для репрезентації та породження нових знань [4, 194].

Тому можна стверджувати, що порівняння передають образну інформацію оригіналу, а отже їх адекватне відтворення сприяє створенню адекватного перекладу всього поетичного твору з урахуванням його образності як ключа до розуміння індивідуально-авторської світобудови. Перекладач прагне зберегти образ оригіналу в перекладі, використовуючи засоби експресії, що належить до найскладніших проблем часткової теорії художнього перекладу з англійської мови на українську, використовуючи адаптивні стратегії перекладу цих порівнянь що й обумовлює актуальність теми представленого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням образних порівнянь займалися чисельні науковці, такі, як А. Бен, А. І. Варшавська, О. Ю. Грипас, О. М. Донік, Х. К. М. Драйсаві, М. С. Заборна, Л. М. Малих, а їх переклад досліджували О. О. Молчко, Е. О. Фінік та ін., однак на сучасному етапі розвитку лінгвістики і перекладознавства відтворення образних порівнянь у сучасній англійськомовній поезії потребує особливої уваги, оскільки розвиток поезії англійськомовного світу є динамічним.

Актуальність дослідження полягає в тому, що на сучасному етапі розвитку суспільства спостерігається тенденція до детального вивчення та дослідження художніх засобів репрезентації індивідуально-авторської світобудови в епоху постмодернізму, у тому числі і образного порівняння як такого засобу. **Мета** цієї наукової розвідки – охарактеризувати образні порівняння як об'єкт наукових розвідок у сучасному мовознавстві та представити основні адаптивні стратегії й тактики у відтворенні образних порівнянь. Поставлена мета зумовлює виконання наступних **завдань**: висвітлити лінгвостилістичні особливості образного порівняння, релевантні з погляду художнього перекладу, проаналізувати структурні моделі образних порівнянь у сучасній англійській поезії і представити основні адаптивні стратегії й тактики у відтворенні образних порівнянь.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порівнянням у сучасному мовознавстві називають фігуру мови, що полягає у зображенні особи, предмета, явища чи дії через призму найхарактерніших ознак, які є органічно властивими для інших [1, 469]. У мовознавчій науці теорія порівняння як граматичної структури та стилістичного засобу є достатньо розробленою, але є певна термінологічна невизначеність – терміни «порівняння», «порівняльна конструкція», «порівняльний зворот», «компаратив», «компаративна конструкція». Ці терміни відображають різні аспекти лінгвістичної природи порівняння [2, 166].

Дослідники Т. В. Череповська і М. Ф. Падура, зіставляючи особливості художнього порівняння в англійській і українській мовах, виявили, що в останній існує більше структурних типів порівнянь, на відміну від англійської, проте, в англійській налічується більше структурних форм компаративних епітетів, які автори також зараховують до художніх порівнянь [10].

Одним із найбільш дискусійних питань в лінгвістиці виступає питання про компонентний склад порівняння. За А.В. Тарасовою, структурними компонентами порівняння є:

I елемент – назви предмета який порівнюється з другим предметом (предмет порівняння).

II елемент – назви предмета, з яким порівнюється перший предмет (порівняльна частина).

III елемент – назви ознаки якості, дії, на яку спрямоване порівняння (основа порівняння) [9, 90].

Розрізняють порівняння **логічні** і **образні** [6, 103]. При логічних порівняннях

встановлюється ступінь схожості чи відмінності між предметами одного, беруться до уваги всі властивості, якості, ознаки порівнюваних предметів, але виділяється щось одне. Художнім засобом порівняння розкриваються невідомі, випадкові, окремі, часткові риси, ознаки, явища через уже відомі, типові, загальні, визнані мовним узусом [4, 196].

Порівняння як образно-виражальний художній засіб виникає шляхом перенесення значення слова з однієї смислової сфери на слово, що позначає особу або предмет з іншої предметно-смислової сфери. Це перенесення відбувається за посередництва «третього члена» (*tertium comparationis*) – спільної ознаки чи властивості обох порівнюваних величин, яка у такий спосіб актуалізується як особливий пізнавальний чи художній засіб [1, 95].

У перекладі образних порівняльних конструкцій концентруються проблеми, які властиві перекладу взагалі. Завданням перекладача є збереження значення і асоціацій для того, щоб читач перекладу зміг відчувати такий самий емоційний ефект, як і читач оригіналу. Для цього необхідно прагнути до збереження складної семантичної структури. Адекватний переклад образного порівняння означає повне збереження його інформативності [8, 14].

Деякі стилістичні одиниці взагалі не можуть бути перекладені, інші потребують суттєвих перетворень, та лише незначна частина стилістично маркованих елементів вихідного тексту отримує в перекладі стандартний відповідник [7, 204].

Образні порівняння, що використовуються у сучасній англійськомовній поезії, відображають ставлення авторів до світу, який їх оточує, до явищ, що ними описуються. Відтворення при перекладі образних порівнянь передбачає застосування низки перекладацьких трансформацій, які передбачають перетворення на рівні мови та дозволяють перекладачеві передати текст оригіналу мовою перекладу, втіливши у перекладі як зміст, так і форму твору, включаючи його стилістичне навантаження. Відтворення індивідуально-авторської світобудови, втіленої у сучасній англійськомовній поезії, відбувається із залученням адаптивних стратегій образних порівнянь, що сконцентровані на передачі змісту й образності твору.

До таких стратегій і тактик належать **експлікація, елімінація й ампліфікація**.

Експлікація як засіб перекладу полягає в розкритті значення лексичної одиниці вихідної мови за допомогою розгорнутих словосполучень, які розкривають суттєві ознаки явища,

яке позначається цією лексичною одиницею, тобто за допомогою її дефініції (визначення) на мову перекладу [4, 198]. Формат поетичного твору не передбачає широкого застосування експлікації при його відтворенні в українському перекладі, однак, її застосування є доцільним як засіб пояснення тих компонентів образу, автором, які є далекими для українськомовного читача.

Застосування експлікації при передачі образних порівнянь у сучасній англійськомовній поезії українською мовою зумовлене необхідністю передати емоційні образи, як у фрагменті вірша Джемми Борг: (1) «*There were numbers lost at the end of his imagination // like countries so far away he'd never make it to them*» – «Цифри губилися там, де закінчувалася його уява, // немов далекі країни, які він так і не зміг відвідати». У наведеному фрагменті स्पекте порівняння «*like countries so far away he'd never make it to them*» використовується для того, щоб показати, що математик досі не умів уявляти те, чого не бачив насправді. До того ж, висловлюється сре ліричного героя щодо того, що він так і не зміг відвідати ці далекі країни, що передає його жагу до пізнання світу. При перекладі використовується пояснення «*немов далекі країни, які він так і не зміг відвідати*», що дозволяє акцентувати увагу на тузі математика до знань.

Експлікація завжди використовується для пояснення образу, втіленого в порівнянні, читачеві тексту перекладу: (2) «*Anxiety plays about them. And now joy // of some sort trembles into a smile. // A breeze I can't feel // crosses that face as if it crossed water*» – «[Рух його губ,] // неспокій на них, радісне тремтіння // у посміх переростає. // Легіт, якого не відчуваю я, // викликав брижі на обличчі у нього».

У наведеному фрагменті основою порівняння є те, що, як легкий вітерець створює брижі на воді, так і нова емоція створює брижі на обличчі людини, тобто, описується міміка людини, яка ось-ось усміхнеться, однак в оригіналі прямо не говориться про це, а говориться лише про те, що цей вітерець пройшов по обличчю персонажа, наче по воді: «*A breeze I can't feel // crosses that face as if it crossed water*». При перекладі ж відбувається срес уточнення, необхідне для розуміння порівняння: «*Легіт, якого не відчуваю я, // викликав брижі на обличчі у нього*». І, хоча образ води прямо не іменується, іменник *брижі* вказує срес на брижі на воді, тому образ повністю збережено при перекладі.

Розглянемо наступне порівняння: (2) «*But his hand and mine // know one another, // it's as if my*

hand were gone forth // on its own journey» – *Та рука його і моя // поріднились, // ніби рука моя живе і мандрує // окремо від мене*. У цьому фрагменті основою порівняння є здатність руки самостійно діяти, коли друг нею керує. У порівнянні показана важлива риса такого руху – рух вперед: «*as if my hand were gone forth // on its own journey*», що при перекладі передано більше як рух взагалі – «*ніби рука моя срес і мандрує // окремо від мене*». Однак при цьому підкреслений фрагмент передається як *срес і мандрує*, і срес дієслово *срес* дозволяє передати той рух вперед, розвиток, що закладено у порівнянні в оригіналі.

Наявність одиниці в тексті мовою оригіналу й відсутність її у тексті мовою перекладу свідчать про використання елімінації [3, 178], яка передбачає вилучення певних компонентів образного порівняння при його відтворенні українською мовою. Тобто, це – усунення в тексті перекладу певних лексичних елементів, які за нормами мови перекладу є частинами імпліцитного смислу тексту [5, 113].

Застосування елімінації як засобу адаптації тексту поетичного твору до культури-реципієнта можна спостерігати при перекладі вірша Езри Павнд, у якому світ порівнюється з чимось настільки ж нестабільним, як мертвий листок або насіння кульбаби, що відділяється від неї і летить туди, куди спрямовує його вітер: (3) «*And that the world should dry as a dead leaf, // Or as a dandelion seed-pod and be swept away*» – *Світ висохне, наче листок померлий, // Або кульбабою за вітром полетить*».

При перекладі *a dandelion «seed-pod»* відтворено як «*кульбабою*», тобто, у цьому випадку елімінація призводить до заміни компонента рослини її назвою, оскільки образ кульбаби передбачає таку саму хиткість і нестабільність, як і образ, утілений в образному порівнянні мовою оригіналу.

Елімінація складників образного порівняння також може призводити до часткової втрати образу.

Приклад – фрагмент вірша Делмора Шварца: (4) «*Brother and sister bounced // The bounding, unbroken ball, // The shattering sun fell down // Like swords upon their play*» – «Брат і сестра кидають // Єднаючий, міцний м'яч. // Сонце сяс промінням, // Мов мечами, над їхньою грою». У цьому випадку об'єкт порівняння – проміння сонця, що світить на брата та сестру, які граються м'ячем, порівнюється з мечами. Ознака, за якою порівнюються наведені явища, – візуальна, оскільки промені сонця виглядають як щось гостре і блискуче. Розглянемо специ-

фіку перекладу фрагменту: «*The shattering sun fell down Like swords*» в українськомовному перекладі передається як «*Сонце сяє промінням, Мов мечами*», де спрощення шляхом вилучення лексичних одиниць призводить до втрати ознаки загрози, яка надається травневого сонцю.

Також певна втрата образності відбувається при застосуванні елімінації при відтворенні наступного порівняння: (5) «*They have propped my head between the pillow and the sheet-cuff // Like an eye between two white lids that will not shut*» – *Мою голову підперли між подушкою і простирадлом, // Як око між повіками, що не можуть зімкнутися.*

У цьому випадку автор описує те, як його голова знаходиться між подушкою та простирадлом, порівнюючи цю ситуацію з оком, яке окутують білі повіки, і білі – «*white lids*» – вони саме тому, що нагадують постільну білизну. Тому, вилучаючи прикметник «*white*» при відтворенні розглядуваного порівняння, перекладач втрачає частину образу, що базується на порівнянні повік та постільної білизни не лише на основі розташування, а і на основі характерного їм кольору.

Досі незначна, однак все ж втрата нагнітання ситуації відбувається у при перекладі порівняння у наступному фрагменті: (5) «*Before they came the air was calm enough, // Coming and going, breath by breath, without any fuss. // Then the tulips filled it up like a loud noise*» – «*Поки вони не прийшли, повітря було спокійне: // Віддих за віддихом, туди і назад, без клопоту, // А ось тюльпани виповнили його, як гамір*».

У представленому фрагменті авторка говорить про те, як тюльпани пробудили у ній пристрасть, і тому сполучення «*loud noise*» вказує на те, наскільки сильною, «гучною» в її психіці стала ця емоція. При перекладі відтворено лише іменник «*noise – галас*», і хоча іменник «*галас*» і передбачає наявність гучного звуку, однак той ступінь гучності, що закладено в тексті оригіналу, при перекладі не передається.

Втрата образності через елімінацію іноді може доходити до того рівня, що читач тексту перекладу не може зрозуміти, на чому саме взагалі будується порівняння у творі: (5) «*Our voices echo, magnifying your arrival. New statue. // In a drafty museum, your nakedness // Shadows our safety. We stand round blankly as walls*» – «*Наше відлуння вітає твій прихід. Новий шедевр. // На музейному протязі твоя нагота // Затінює нашу безпечність. Ми навколо тебе мов стіни*».

У цьому випадку порівняння «*We stand round blankly as walls*» показує, що,

порівняно із навколишнім світом, народження нової людини – це шедевр, а тому інші люди на цей момент стають чимось пустим, бо весь світ концентрується навколо нової людини.

У перекладі ж порівняння має форму «*Ми навколо тебе мов стіни*», з контексту незрозуміло, на якій ознаці будується порівняння – чи то є стіна як захист від оточуючого світу, чи стіна використовується як місце, де буде розташовано новий шедевр, а отже, читачеві складно зрозуміти, що саме малюється на увазі авторкою у наведеному фрагменті.

Така сама ситуація спостерігається і в наступному фрагменті: (5) «*The walls, also, seem to be warming themselves. // The tulips should be behind bars like dangerous animals; // They are opening like the mouth of some great African cat, // And I am aware of my heart: it opens and closes // Its bowl of red blooms out of sheer love of me*» – «*Тюльпани повинні бути за ґратами, мов небезпечні тварини, // Вони відкриваються, немов рот якогось kota із Африки. // Я чую знов своє серце: воно відчиняється-закривається, // Червона миска його розцвітає любов'ю до мене*».

Порівнюючи тюльпани із ротом великого африканського kota, поетеса вказує на надзвичайну їх небезпечність, однак при перекладі «*great African cat*» відтворено як «*kota із Африки*», таким чином, акцент на розмір, що, у свою чергу, додає акценту на небезпечність, втрачається, і тому можна вважати такий випадок також випадком часткової втрати образності.

Ампліфікація є протилежною елімінації та полягає у розширенні образного порівняння при перекладі додатковими лексичними елементами, відсутніми в оригіналі, з метою правильної передачі смислу речення (оригіналу), що перекладається, та / або дотримання мовленнєвих і мовних норм, що існують у культурі мови перекладу [5, 113].

Ампліфікація є досить розповсюдженим засобом передачі при перекладі образних порівнянь, які використовуються у сучасній англійській поезії. Розглянемо застосування ампліфікації на прикладі фрагменту із вірша Делмора Шварца та його українського перекладу: (4) «*But the Maywind brushed their cheeks // Like a mother watching sleep*» – «*Утім травневий вітер нестить їхні щоки, // Ніби мати, яка спостерігає, як вони сплять*».

Дотик травневого вітра до облич дітей, які бавляться м'ячем, автор порівнює з дотиком матері, яка намагається передати їм усю свою ніжність, особливо, коли малі діти сплять, а мати ніжно гладить їх обличчя.

Об'єкт порівняння «*Like a mother watching sleep*» при перекладі передано як «*Ніби мати, яка спостерігає, як вони сплять*», що зумовлено як особливістю конструкції речення, так і необхідністю пояснити зв'язок між дією, її виконавцем та її об'єктом.

Ще одним прикладом застосування ампліфікації як засобу передачі образного порівняння, є фрагмент вірша Френка О'Гари: (6) «*Starlings are singing // like glass breaking // and falling into a rather // vulgar plate*» – «*Співають шпаків, // неначе б'ється скло // й сиплеться на доволі // вульгарного вигляду тарілку*».

Автор створює досить незвичний образ, порівнюючи спів шпаків із звуком розбитого скла. При цьому скло сиплеться на «*a rather vulgar plate*», тобто, спів шпаків – це скло, яке, до того ж, сиплеться на звичайнісіньку тарілку, створюючи какофонію із звуків.

При перекладі наведений компонент порівняння передається як «*доволі вульгарного вигляду тарілку*», оскільки перекладач намагається додати до неприємного звукового образу і неприємний зоровий образ, таким чином, посилюючи це порівняння.

У вірші Роберта Фроста мішок із листям, яке назбирав ліричний герой, порівнюється за легкістю із повітряною кулькою: (7) «*Spades take up leaves // No better than spoons, // And bags full of leaves // Are light as balloons*» – «*Лопати не вно-*

ратись з листям, // Так само, як ложці маленькій, // А лантух, наповнений листям – // Мов кулька з повітрям легенький».

При перекладі «*are light as balloons*» передається як «*мов кулька з повітрям легенький*», де додавання елемента з *повітрям* дозволяє сконцентрувати увагу на легкості, яку автор намагається уособити у своєму вірші.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, до основних адаптивних стратегій відтворення образних порівнянь в англійській поезії належать експлікація, елімінація та ампліфікація. Доведено, що адаптивні стратегії перекладу образних порівнянь впливають на відображення образу у процесі перекладу з англійської мови на українську. Виявлено, що однією з ключових стратегій перекладу образних порівнянь є елімінація, оскільки вона обумовлює втрату образності, і читач тексту перекладу не може зрозуміти, на чому саме взагалі будується порівняння у творі.

Проведене дослідження демонструє широкі перспективи для подальших розвідок. Зокрема, при вивченні образних порівнянь, що використовуються у англійськомовній поезії, доцільним є їх включення у площину ідіостилю кожного окремого автора, що, своєю чергою, уможливить більш ґрунтовне дослідження специфіки відтворення ідіостилю поета при перекладі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берков В. П. Семантика сравнения и типы её выражения. Теория функциональной грамматики. Качественность. Количественность. Санкт-Петербург, 1996. С. 107–129.
2. Бондар М. В. Описовий переклад як спосіб відтворення безеквівалентної турецької лексики в українських художніх перекладах. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2014. № II (5). Is. 28. С. 42–46.
3. Гізер В. В. Лінгвокультурологічні моделі текстів краєзнавчого характеру: доперекладознавчий аналіз. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. № 1 (28). С. 175–181.
4. Луценко Р.І., Ніконова В.Г. Образні порівняння як засоби репрезентації індивідуально-авторської світобудови та їхні відтворення в художньому перекладі (на матеріалі українських перекладних версій сучасної англійської поезії). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія*. 2019. Т. 22, № 2. С. 193–202.
5. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Київ, 2006. 175 с.
6. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : Навч. посіб. Київ, 2003. 311 с.
7. Михайленко О. О. Прийом перекладу як один з основних елементів техніки перекладу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. № 13 (248). С. 201–208.
8. Пикалева С. А. Особенности перевода метафоры Андрея Платонова : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. филолог. наук: 10.02.19 «Теория языка». Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого. Великий Новгород, 2004. 24 с.
9. Тарасова А. В. До питання феномену порівняння. Семантичний аспект у вивченні англійських компаративних фразеологізмів. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=URN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/lin_2014_7_13.pdf
10. Череповська Т. В., Падура М. Ф. Художнє порівняння в контрастивному аспекті. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького*. 2011. № 4 (3). С. 28–32.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Borg J. Nocturne. Веб-сайт. URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/nocturne-12674>
2. Levertov D. Poems. Веб-сайт. URL: <http://www.uspoetry.ru/poem/82>
3. Pound Ezra Poems. Веб-сайт. URL: <https://poets.org/pound>
4. Once and for All: The Best of Delmore Schwartz / ed. by C. M. Teicher. New York, 2016. 280 p.
5. Plath Sylvia. Веб-сайт. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poets/spect-plath>
6. O'Hara F. Poems Retrieved. San Francisco, 2013. 254 p.
7. Frost R. Gathering Leaves. Веб-сайт. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poems/148658/gathering-leaves>

REFERENCES

1. Berkov, V. (1996). Semantika sravneniya I tipy yeyo vyrazheniya. Teoriya funktsionalnoy grammatiki. Kachestvennost. Kolichestvennost. [Simile semantics and types of its expression. The functional grammar theory. Quality. Quantity]. Saint Petersburg . P. 107-129. [in Russian]
2. Bondar, M. (2014). Opysovyi pereklad yak sposib vidtvorennya bezekvivalentnoyi turetskoi leksyky v ukrayinskykh khudozhnich perekladakh. [Descriptive translation as means of rendering the Turkish non-equivalent lexicon in Ukrainian literal translations]. *Science and Education a New Dimension. Philology*. № II (5). Is. 28. P. 42–46. [in Ukrainian]
3. Hizer, V. (2019). Lingvokulturologichni modeli tekstiv kraysnavchogo kharakteru : doperekladoznachyj analiz. [Linguocultural models of country studies texts : pre-translation analysis]. *Naukovyy visnyk Khersonskogo derzhavnogo universytetu*. № 1 (28). P. 175–181. [in Ukrainian]
4. Lutsenko R., Nikonova, V. (2019). Obrazni porivnyannya yak zasoby reprezentaciyi indyvidualno-avtorskoyi svitobudovy ta yikhni vidtvorennya v khudozhnomu perekladi (na materialy ukrayinskykh perekladnykh versij suchasnoyi anglijskoyi poeziyi). [Simile as means of representing author's worldview and their rendering in literal translation (case study of Ukrainian translations of contemporary English poetry)]. *Visnyk Kyivskogo nacionalnogo lingvistychnogo universytetu. Seriya Filologiya*. C.22. №2. P. 193-202. [in Ukrainian]
5. Maksimov, S. (2006). Praktychnyj kurs perekladu (anglijska ta ukrayinska movy). [The practical course of translation (English and Ukrainian)]. Kyiv : Lenvit [in Ukrainian]
6. Matsko, L., Matsko, O. (2003). Rytoryka. [Rhetorics]. Kyiv: Vyscha shk. [in Ukrainian]
7. Mykhaylenko, O. (2012). Pryjom perekladu yak odyin z osnovnykh elementiv tekhniky perekladu. [Translation method as one of the most important elements in translation technique]. *Visnyk Luganskoho nacionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. № 13 (248). P. 201–208. [in Ukrainian]
8. Pykaleva, S. (2004). Osobennosty perevoda metafory The Andrey Platona : avtoref. dy'ss. na soysk. uch. stepeny kand. fylolog. nauk: 10.02.19 «Teoryya yazyka». [The Andrey Platonov metaphor and its translation peculiarities]. *Novgorodskiy gosudarstvennyy universitet imeni Yaroslava Mudroho. Velikij Novhorod* [in Russian]
9. Tarasova, A. (2014). Do pytannya fenomenu porivnyannya. Semantychnyj aspekt u vyvchenni anglijskykh komparatyvnykh frazeologizmiv. [To the question of the simile phenomenon. The semantic aspect in in the studying of English comparative phraseologisms]. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/lin_2014_7_13.pdf [in Ukrainian]
10. Cherepovska, T., Padura, M. (2011). Khudozhnye porivnyannya v kontrastyvnomu aspekti. *Naukovyy visnyk Lvivskoho natsionalnogo universytetu veterynarnoyi medycyny ta biotekhnologij imeni S. Z. Gzhytskogo*. № 4 (3). P. 28–32. [in Ukrainian]

LIST OF ILLUSTRATION MATERIALS

1. Borg, J. Nocturne. Website. URL: <https://www.lyrikline.org/de/gedichte/nocturne-12674>
2. Levertov, D. Poems. Website. URL: <http://www.uspoetry.ru/poem/82>
3. Pound, E. Poems. Website. URL: <https://poets.org/pound>
4. Teicher, C. M. (2016). Once and for All: The Best of Delmore Schwartz. New York, 280 p.
5. Plath, S. Website. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poets/spect-plath>
6. O'Hara, F. (2013). Poems Retrieved. San Francisco, 254 p.
7. Frost, R. Gathering Leaves. Website. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poems/148658/gathering-leaves>

ADAPTATION STRATEGIES IN TRANSLATION OF SIMILES (CASE STUDY OF UKRAINIAN TRANSLATIONS OF ENGLISH POETRY)

Lutsenko Roman Ivanovych

*Lecturer at the Department of the English Language
and Translation of the Faculty of Oriental Studies*

Kyiv National Linguistic University

Str. Velyka Vasylkivska, 73, Kyiv, Ukraine

The article deals with the study of adaptive strategies of reproduction of similes in modern English poetry. The relevance of the study is due to the fact that comparison is an element of evaluation activities on the one hand, and a universal way to rethink the meaning of words on the other. Traditionally, comparison is considered to be the simplest linguistic means of creating imagery in fiction, but comparison is not only a linguistic means, but also one of the methods of cognition of objective reality through concrete images, not abstract concepts, considering it to be one of the most important mechanisms available for society to represent old and generate new knowledge. The purpose of the research is to characterize figurative comparisons as an object of scientific explorations in modern linguistics and to present the main adaptive strategies and tactics in reproducing figurative comparisons. The article also deals with structural models, cognitive parameters and functions of figurative comparisons in the works of modern English-language poets and means of their representation in Ukrainian-language translations. The translation of figurative comparative constructions concentrates on the problems inherent in translation in general. The task of the translator is to preserve the meaning and associations so that the reader of the translation can feel the same emotional effect as the reader of the source text. To do this, it is necessary to preserve the complex semantic structure of the inversion. The article also deals with adequate translation of figurative comparison, which means full preservation of its informative nature, because some stylistic units can not be translated at all, others need significant changes, and only a small part of stylistically marked elements of the source text will receive a standard equivalent. It is proved that among the productive adaptive strategies of reproduction of figurative comparisons it is necessary to single out explication, elimination and amplification, which are decisive during the translation of comparative constructions.

Key words: *figurative comparisons, adaptive strategies, English poetry, translation, explication, elimination, amplification*